

אם נכונה גירסה זו, הרי לא שיקר בן-בלה בידועין, וגם הדובר הירושלמי לא חסא לאמת כאשר אמר כי ההאשמה היא למטה מכבודו.

בן-בלה או בן-בלע?

אז, מבין שדוש הגירסות, קרובה ביותר לאמת? האם היתה כאן עלילה, אמת או חצי-אמת? אין בדינו הוכחה סופית לכאן או לכאן. כל אחד מאתנו יכול רק לשפוט, לפי שעה, על פי הגיונו והערכתו.

אך אולי חשוב יותר לנצל הזדמנות זו כדי לערוך חשבון-נפש ממלכתי על יחסיו ל-אלג'יריה בהתאם — ובעתיד.

נתחיל בהערכת אישיותו של אחד מן-בלה, האיש השולט כיום באלג'יריה, ושישלוט בה — קרוב להודאי — גם מחר ומחרתיים.

בן-בלה נתגלה כאישיות חזקה, דינאמית, דמות מנהיגית המסוגלת לעורר בהמונים התלהבות ונכונות להקרב. יתכן שהוא אפורטוניסט. יתכן כי יריביו, כמו בודיאף, עולים עליו כאנשי-הלכה רציניים. אך אין זה מיקרה שלא הם ניצחו בתחרות, אלא בן-בלה. כי שלב הנוכחי של ההיסטוריה האלג'ירית זקוקה הארץ מנהיג המסוגל לחשמל המונים, לעורר אמונה והערצה, כדי להוציא את האומה מן השואה.

בשם התודע הישראלי באנו, בשעתו, במגע אישי עם אישים אלג'יריים שונים — מהם הנמצאים כיום באופוזיציה (כמו בלקאס כרים), מהם התומכים בשלטון (כמו עבד אל-קאדר שאנוורלי). איננו מוסמך או מסוגל לשפוט מי מהם טוב יותר לעם האלג'ירי ברגע זה, והו, בסופו של דבר, עניינם של האלג'יריים עצמם.

אולם בדבר אחד אני מאמין: ששום מנהיג אלג'ירי אחר, אילו נמצא בשלטון, לא היה נוקט בקו השונה בהרבה מן הקו של בן-בלה: קבלת תמיכה מאסיבית מצרפת, כדי להתגבר על השואה; ביצוע מהפכה סוציאליסטית מזורזת; כפייה הגבלת הדמוקרטיה בצורה זו או אחרת.

בישראלים, מעניין אותנו, כמובן, במיוחד יחסו של בן-בלה לעולם הערבי ואלינו. האם נכונה ההערכה הרישמית של מדינאי ירושלים?

חוששני כי במיקרה זה, כמו במיקרים בה רבים אחרים, נפלו פקידו משרד-החוץ קורבן לתעמולה של עצמם.

במשך שנים ארוכות ניסו להצדיק את תמיכתם בכוחות-החושך הצרפתיים, נגד לוחמי השחרור האלג'יריים, בטענה כי הפלגן הוא מעין סוכנות מצרית, וכי מנהיגיו אינם אלא משרתי עבד אל-נאצר. עתה אין להם ברירה אלא להאמין בזה.

אולם זוהי שגיאה גסה.

בן-בלה רוחש לגמאל עבד אל-נאצר — בצדק — רגש עמוק של הכרת-תודה. נשיא מצרים הוא שעזר למרד הפלגן מן הרגע הראשון ועד האחרון, כששום גורם אחר בעולם כולו לא חש לעזרתם. על אומת מצרים הוא הכין אחד מן-בלה, לפני עשר שנים, את המרד הגדול. על אומתה הוקמה הממשלה האלג'ירית הראשונה.

אולם בן-בלה אינו רואה בעבד אל-נאצר לא מפקד ולא אדון. אין הוא ניכנע לו, אין הוא משרת אותו. הוא חש עצמו לפחות שווה-מעמד, והוא מפתח לעצמו גישה מדינית, שהיא שונה למדי מגישה של עבד אל-נאצר. שאיפתו אינן נופלות משאיפות רעו המיצרי, ואולי אף עולות עליהן.

אך בעוד שעבד אל-נאצר חולם על תפקיד של מאחד העולם הערבי, הרי רואה בן-בלה את עצמו כמשררר היבשת האפריקאית. בעוד שנשיא מצרים מתכנן הפיכות בסוריה ובעיראק, מדרוך מנהיג אלג'יריה מהפכות באנגולה ובאפריקה הדרומית.

מכאן מסתברות גישות שונות לגמרי לכעית ארץ-ישראל. דבר זה ניכר היטב בוועידת אדיס-אבבה.

שיא שיאי האיוולת

בר הזכרתי את דעתם האחידה של כל יודעי-אלג'יריה באירופה: שכן-בלה אינו שונא את ישראל, למרות שאינו שוכח את אשר עשתה ממשלת ישראל לאלג'יריה, ולו אישית, בשעתם הקשה ביותר.

עדות זו מזדהה בדיוק עם הדו"ח של הכתבים הישראליים, שהיו באדיס-אבבה בימי החגיגה הכל-אפריקאית, לפני כמה חודשים. הם התראו עם הדובר האלג'ירי הכביר, זה גילה יחס בלתי-רעיוני לישראל. הוא התלונן על כך שישאל אינה עושה מאומה כדי לאפשר שינוי היחסים בין שתי המדינות, יעץ לעשות תחילה מעשים קטנים, שיטתיים, לשינוי הדרגתי של האווירה.

בדיוק אותה עצה ניתנה לי בשבועות האחרונים על-ידי יודעי באירופה, שהם ממקורבי בן-בלה. דרושה, כך אמרו, שורה ארוכה של יוזמות קטנות, שיוכיחו את הרצון הטוב של ממשלת ישראל כלפי אלג'יריה, אחרי כל אשר היה.

צרוך של מעשים אלה, ללא רעש וללא יומרה מיותרת, יאפשר לממשלת אלג'יריה, בבוא היום, לשפר את היחסים, ולתפוס את מקומה המיועד כמתווכת בין ירושלים וקאהיר.

חשוב להזכיר כאן פרט מאלף אחר. למנהיגי אלג'יריה יש דרך-ארץ רבה מאוד כלפי הגסיון הישראלי בשטחים רבים, כגון ההתיישבות השיתופית והקואופרטיבית. הם אוספים חומר על כך, מבקשים ללמוד. כי רעיונותיהם לגבי עיצוב החקלאות האלג'ירית מתפתחים בכיחן המתקרב לצורות הקיבוץ ומושבי-העובדים. גם בשטח זה יכלו להיעשות מעשים מקרבים.

לכן נוקעת נפשי מעצם המחשבה שיכול להיות שמץ של אמת בגירי סה השונה של תעלומת עבד אל-קאדר. אינו רוצה להאמין כי אכן מישהו בישראל נתן יד להקמת מחתרת כזאת נגד בן-בלה.

שהרי אילו היה הדבר נכון, היה זה מעשה

קודם כל: כי דבר כזה מוכרח להעכיר סופית את היחסים בין אלג'יר וירושלים.

שנית: מפני שהסיכויים להפיל את בן-בלה קלושים ביותר. איחלת היא — גם מבחינה תועלתית גרידא — להרגיז מנהיג שישאר, קרוב להדאי, בשלטון. (שוב):

שלישית: מפני שעבד אל-ראזק עבד אל-קאדר (שאני עצמי אוהד את אישיותו ורעיונותיו) אינו גורם רציני שאפשר לבסס עליו אפילו קו מטורף כזה.

בפרשת ישראל-אלג'יריה הסתכנה ישראל בתשע השנים האחרונות בהרפתקות רבות. יתכן כי בשום פרשה אחרת, לא עשתה ירושלים שגיאות כה רבות, כה חמורות וכה אריליות. בכך מודים כיום, לפחות בשיחות פרטיות, גם כמה מאשריה-שלטון עצמם.

אילו היתה ההאשמה האלג'ירית נכונה, היתה זאת האיוולת הסרי פית — מלך-חמלכים של מיכצ'עריחלם. על כן אינו רוצה להאמין שהדבר אמת.

כאשר הכריז בן-בלה האסור על שביתת-רעב-עמומה, והעניין הובא בפני האו"ם, מסר נציג ישראל הצהרה נגד קבלת החלטתה שקראה לצרפת לחייב את היחס לאסיריים. מטעמים הומאניטריים.

(המשך מעמוד 8)

לשעבר ח"כ חרות ככנסת הראשונה וכיום איש עסקי-נפט.

לאנשים עסקיים. מטרתם של בעלי ממש לספק באמצעות העלון "אינפורמציה חיונית לאנשים עסקיים, בעלת חשיבות מע" שית בשטחי חיים שונים, שאינה מגיעה ל-פירסום בצינורות אחרים" — התממשה ב-חלקה בשני הגליונות הראשונים של העלון. פורסמו בהם מספר ידיעות שלא פורסמו קודם לכן בעתונים אחרים — כמו הידיעה על מועדון המשקיעים של פקידיה-הממשלה, שעוררה מייד הדים בעתונות. בצינור פור-סמו ידיעות שהן יותר בכחית פרשנות כל-לית ומופשטת.

אולם מצד שני הורשו העתונים להשתמש בידיעות המתפרסמות בממש. תוך ציון ה-מקור, דבר ההופך את הבלעדיות של הידיעות המתפרסמות בעלון ליחסית. תותמי מכתב-המודיעין הנהו, אפוא, רק מהזכות לקבל את הידיעות מספר שעות לפני שהן מתפרסמות בעתונים אחרים.

יחד עם זאת מסתמכים עורכי ממש על כך, שחלק מהאינפורמציה שברשותם, הנמ-סרת להם על-ידי עתונאים שאינם יכולים להפיקה בעתונותם, לא יועתק בעתונים אחרים מסוכות שונות. כך, למשל, היה מע-רב העתון היחיד שלא העתיק את הידיעה על מועדון המשקיעים, כיוון שכתבו הכל-כלי, יובל אליצור, נימנה על חברי מועדון מזור זה.

דעות

רובין הוד הישראלי

מטרת-ישראל הזכירה בשבועות האחרון נימ את אותו ילד קטן המחזיק בידו שב-לול וחזור על הפיומון: "ברלה, ברלה, צא החוצה / אבא ואמא יקנו לך עוגה...". למעלה מהודש ימים עסקו נפות הארץ בחפוש אחר האסיר הנמלט, נחמן פרקש, ללא הצלחה.

מישהו טען שראוהו מתבודד בחולות נתני יה, אחר סיפר כי ניסה לשדוד מדידתו, ו-אילו מתרחצים בחוף ימה של תל-אביב הפ-עילו חוליות שוטרים וכבלים במסע משעשע בתוך צינור-הביוב, בטענה שראו את פרקש מצטין מתוכו.

לאחרונה אף חדלו השוטרים לרוץ ל-מקומות בהם הודיעו אנשים כי ראו את פרקש. הם היו מגיעים עד לסביבה הקרו-בה, חוררים ומדחחים: "לא מצאנו!" הסיבה: בקרב השוטרים נפוצה שמועה כי פרקש הודיע לידידיו, בעת בריחתו: "לפני שאתפס — אהרוג שלושה שוטרים".

השבוע נקטה המשטרה בתכסיס פסיכולו-גי, בתקוה שהוא ישפיע. היא העבירה ל-עיתונים את העתק מכתבו של אחיו של פרקש, המבקש ממנו להסגיר עצמו לירי החוק.

"מה רוצים ממנו?" אך פרקש לא השמע קול. הוא מכסיר לשוטט אי-שם ב-רחבי הארץ — ואולי כבר מחוצה לה — כשאיש אינו רואה את פרצופו. רק שלוש תמונותיו משוכות להתנסות בתחנות-ה-מסרה, בנמלי ה-אחרי והים ובלוח-הפירסומה הגדול, ה-מוקדן בכיכר דינו-גוף בתל-אביב.

המזור הוא שפר-קש הוא הפושע ה-פלילי היחיד שהצ-לית לעורר, בלב-אלפי אזרחים במדי-נה, אהדה כנה אליו. השבוע ניסה צח-תבני העולם הזה לתהות על דעתם של כמה מתושבי המדינה, שעה שהציג בפניהם את השאלה הפשוטה: האם היתה נותן ל-פרקש מחסה לילה אחד בביתך, מבלי ל-הסגירו למשטרה?

תשובות אופייניות:

ישראל שמש, מזכר שלגונים, שכונת-התקווה: אני אתן לו מחסה. מה יש, הוא לא יודע? הוא מיסכן.

אמנון פורקיס, חקלאי, משי-מרחשבתי: אני לא הייתי נותן לו מחסה. שמעתי פעם מדי-רזונר, הפסיכר-אטר של בית-הסוהר, שפרקש הוא אחד ה-אנשים המסוכנים במדינה.

אליהו מוהר, עובד דפוס, תני-אביב: אני הייתי מסגיר אותו. הוא לא פושע פוליטי, שאנשים יכולים לאהוד את

הדעות שבגללן נאסר. הוא עברין סלייל. אסף שוחט, חייל: כל הכבוד לו! דיברנו עליו כשהיינו לפני כמה זמן ב-שדה, בדרום. אמרנו שאם הוא יבוא אלינו, ניתן לו אוכל. בינתיים זה גם יותר מעניין, כשהמטרה רודפת אחריו.

רחמים אביאחרון, עובד ב-אגד, תל-אביב: אני הייתי מחפה עליו. הוא מיסכן, אז מה יש אם הוא עשה משהו? מי לא עושה משהו?

יוסף נאג'ר, פרשן, ירושלים: הוא אומנם פושע, אבל הוא אדם שנלחם על החופש שלו. לכן אני מעריך אותו. אבל, אחרי הכל, הוא פושע, ולא הייתי מסתיר אותו.

הרב צבי פרידמן, בני-ברק: בהלכה יש שני דינים, הנגודים זה את זה, והכל תלוי בנסיבות. הדין של "אל תסגיר עבד אל אדוניו" מתייחס לעבד שברח מ-אדונו, על לא עוול בכפו. אבל מי שברח מהעונש שהוטל עליו במשפט, ראוי כל-אדם לתפוס ולקיים בו את הדין "הכה תכה". כי בית-המשפט נבחר על-ידי העם, ואם מישהו בורח מבית-המשפט — ראוי כל אורה לשמש זרוע של בית-המשפט.

אפרים שרעבי, חייל משוחזר, רר, יבנה: קראתי עליו בעיתונים שהיה תלמיד טוב ואלוף בהתאגרות. אני הייתי נותן לו מחסה. מה המשטרה רוצה ממנו? שיעזבו אותו!

זיוה עמאר, אחות, חצור: הייתי מסגירה אותו. הוא יכול להביא ל-מדינה נזק בריגול.

יופי אוריאל, חייל: זה אדם שפסע, נשפט הורשע, וחובת כל אדם ל-הסגיר אותו. עצם זה שברח מבית-סוהר כבר מספיק כדי להענישו.

יונה הרשפוי, אב, תל-אביב: אני לא הייתי נותן לו להיכנס אלי הביתה. אני לא מכניסה הביתה אנשים זרים. הדעות בשאלה זו היו חלוקות, פחות או יותר, מהצד-המחצית. אך במיקרה זה אין הדבר יכול להחשב לתוצאת תיקו. כי פושע נימלט, זוהי, בחיי כלל, לשינואה כללית מ-צד הציבור. אם נמצאים במדינה אסילו חמי-שים אחוז אוהדים לפרקש, הרי שזה ניצחון-נו של האיש ההופך יותר ויותר, בתודעת האיש ברחוב, לרובין הוד הישראלי.

עיריות

לא רוצים אנגלית!

כראוי לעיריה של עיר הנקראת על שמו של חוזה מדינת-היהודים, התגלתה השבוע עירית הרצליה כעיריה קנאית המקפידה על כך שתושביה ידברו רק עברית. אחד מאזרחי העיר, הגר בהרצליה פיתוח, גילה כי ערימת חול ענקית תוסמת את הכביש ליד ביתו, מפריעה לתנועה. כמו כן הבחין אותו אורח שאחד העצים ליד ביתו נעקר ממקומו, ובמקום שניצב התחנה בור גדול בלתי מגודר המהווה סכנה לעוברים ושבים על המדרכה. האיש התישב וכתב מיד מכתב לעיריה בו הודיע לה על המכשול לים שגילה, ביקש להסירם כדי שלא יהו מטריד. אחר שהאיש הוא תושב ארעי, שלה רק לפני שנה לארץ, כתב את מכתבו בשפה האנגלית.

כעבור שבוע קיבל מכתב תשובה מ-הנהג העיר מיכאל שמואלי: "נא לכתוב את מכתבך בשפת-הארץ. איני חושב שבאיזה ארץ אחרת בעולם היית פונה למשרד צבו-רי בשפה העברית".

מבלי להתייחס לעובדה שמכתבו של מהני-דס העיר שתבע מכתבים רק בעברית היה כתוב בשגיאות כתיב, התרחת התושב ה-הרצלאי: "משפחתי תרמה רבע מיליון דולאר למדינה. אז לא ביקש איש שניתן את ה-כסף בלירות ולא בדולארים".

בינתיים ממשכה ערימת החול לחסום את הכביש והבור על המדרכה ממשיך להחת-סכנה לעוברים על.

משפט

הידוט בציבור

בתי-המשפט בישראל יצרו בשנים האחרונות מספר תקדימים באשר לזכויותיה של אשה היודעה-בציבור כאשתו של גבר ה-נשוי מבחינה חוקית לאשה אחרת. בעתיד הקרוב יצטרך שיפט תל-אביבי לקבוע מה הדין כאשר המדובר אינו בידועה-בציבור אלא בידועה-בציבור.

לפני מספר חדשים נפטר בתל-אביב איש-עסקים ליד גרמניה. האיש, שהיה בשנות החמישים שלו השאיר אחריו צואה בה